

PROJEKT

Ustawa

z dnia...

o zmianie ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży oraz niektórych innych ustaw

Art. 1

W ustawie o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży /Dz. U. nr 17 z 1993 r., poz. 78 ze zm./ wprowadza się następujące zmiany:

1/ Ustawa otrzymuje tytuł „o ochronie życia i zdrowia ludzkiego od poczęcia”.

2/ Preambuła otrzymuje brzmienie: „Uznając, że życie jest przyrodzonym i fundamentalnym dobrem każdego człowieka oraz respektując wyrażoną w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadę prawnej ochrony życia każdego człowieka, stanowi się, co następuje”.

3/ Art. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Każdy człowiek ma od chwili poczęcia przyrodzone prawo do życia.

2. Życie i zdrowie dziecka od chwili jego poczęcia pozostają pod ochroną prawa.”

4/ Art. 2 ustęp 1 punkt 1) otrzymuje brzmienie: „opiekę medyczną nad dzieckiem poczętym oraz kobietą w ciąży”

5/ W art. 4 ust. 1 po zdaniu dotychczas obowiązującym dodaje się dwa kolejne zdania w brzmieniu: „Nauczanie w tym zakresie musi respektować normy moralne rodziców i wrażliwość uczniów. Udział w zajęciach wymaga pisemnej zgody rodziców lub pełnoletnich uczniów.”

6/ Uchyła się art. 2 ust. 2a oraz art. 4a, 4b i 4c ustawy.

Art. 2

W ustawie Kodeks karny /Dz. U. nr 88 z 1997 r., poz. 553 ze zm./ wprowadza się następującą zmianę:

Art. 152 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto za zgodą kobiety przerywa jej ciążę,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto udziela kobiecie ciężarnej pomocy w przerywaniu ciąży lub ją do tego nakłania.

§ 3. Kto dopuszcza się czynu określonego w § 1 lub 2, gdy dziecko poczęte osiągnęło zdolność do samodzielnego życia poza organizmem kobiety ciężarnej,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”

§ 4. Nie popełnia przestępstwa lekarz, jeżeli śmierć dziecka poczętego jest następstwem działań leczniczych, koniecznych dla uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego zdrowiu lub życiu kobiety ciężarnej.

Art. 3

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1/ Potrzeba i cel wydania ustawy.

Art. 38 Konstytucji RP stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia. Na gruncie obiektywnych zdobyczy nauk przyrodniczych (medycyny, biologii, a zwłaszcza genetyki) nie ma obecnie żadnych wątpliwości, iż życie człowieka rozpoczyna się w momencie poczęcia. Również polski Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się w tym przedmiocie w sposób jednoznaczny: „wartość konstytucyjnie chronionego dobra prawnego jakim jest życie ludzkie, w tym życie rozwijające się w fazie prenatalnej, nie może być różnicowana. Brak jest bowiem dostatecznie precyzyjnych i uzasadnionych kryteriów pozwalających na dokonanie takiego zróżnicowania w zależności od fazy rozwojowej ludzkiego życia. Od momentu powstania życie ludzkie staje się więc wartością chronioną konstytucyjnie. Dotyczy to także fazy prenatalnej” (Wyrok TK z 28 maja 1997 r. w sprawie K 26/96). Wydawać by się zatem mogło, że polskie ustawodawstwo winno otaczać ochroną prawo do życia każdej istoty ludzkiej, niezależnie od fazy rozwoju. Tak jednak nie jest, gdyż obecnie obowiązująca ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. (znowelizowana w 1996 r. przez lewicową większość sejmową) o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży zakłada prawną możliwość uśmiercania niektórych ludzi z uwagi na pewne arbitralne kryteria. Obywatelski projekt ustawy dąży do faktycznego zapewnienia, aby konstytucyjne prawo do ochrony życia nie było różnicowane ze względu na wiek, miejsce przebywania, stan zdrowia czy okoliczności poczęcia człowieka.

W art. 1 ust. 2 wyrażono ponadto normę nakładającą na organy państwa szczególny obowiązek ochrony zdrowia i życia dziecka poczętego. Przepis ten jest realizacją zobowiązań Polski na gruncie Konwencji o Prawach Dziecka, chroniącej zdrowie i życie dziecka zarówno przed, jak i po narodzeniu.

Uzupełnienie art. 4 ust. 1 ma na celu realizację konstytucyjnego (art. 48) prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem.

Projekt zakłada derogację wprowadzonego w 1996 r. art. 2 ust. 2a ustawy. Sformułowanie tego przepisu wskazuje, że ma być on (i faktycznie jest) wykorzystywany przy aborcji eugenicznej. Badania prenatalne rzeczywiście służące zdrowiu dziecka i matki będą, jako mieszczące się w pojęciu opieki medycznej (art. 2 ust. 1 pkt 1), powszechnie dostępne na dotychczasowych zasadach.

Na skutek postulowanego uchylecia ustawowych wyjątków od karnoprawnego zakazu aborcji bezprzedmiotowe staną się wyrazy „z naruszeniem przepisów ustawy” występujące w treści art. 152 k.k. W konsekwencji należy dokonać niezbędnego przerehabrowania polegającego na usunięciu z kodeksowego przepisu tego zbytecznego sformułowania.

2/ Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana.

Mamy obecnie do czynienia z prawną dyskryminacją poszczególnych kategorii ludzi w tak fundamentalnej kwestii, jaką jest ludzkie życie. Spod ochrony prawa wyjęte są dzieci w okresie

prenatalnym, podejrzane o niepełnosprawność. Rocznie, w majestacie prawa, kilkaset dzieci poddawanych jest fizycznej eliminacji w publicznych placówkach służby zdrowia. Według „Sprawozdania Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w roku 2012 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży” (Druk nr 2067 z 13 stycznia 2014 r., s. 77-79), w samym tylko 2012 r. legalnie zabito 757 dzieci poczętych, z czego 705 z uwagi na podejrzenie ich upośledzenia. Prasa i organy ścigania odnotowują przypadki pozostawiania żywych dzieci, które przeżyły indukcję poronienia, bez opieki medycznej, aby zmarły z wyziębienia i głodu.

3/ Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

Obrońcy obecnego stanu prawnego twierdzą, że jest on rezultatem zawartego w roku 1993 kompromisu. Jest inaczej. Regulacja będąca aktualnie w mocy jest wynikiem uchwalonej 30 sierpnia 1996 r., głosami głównie SLD i Unii Pracy, nowelizacji. Zmiana ta (przyjęta pomimo weta Senatu, a w zaskarżonym zakresie uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjną) znacznie ograniczyła normatywne gwarancje prawa do życia, m. in. rozszerzając przesłanki dopuszczalności aborcji. Ustawa z 1993 r. znosiła karalność aborcji w niektórych przypadkach. Nowelizacja z 1996 r. wprowadziła możliwość "przerywania ciąży" interpretowaną jako "prawo do aborcji". Przepisy te są wykorzystywane do wywierania presji na szpitale, aby wykonywały aborcje. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym, polega na konsekwentnym uznaniu u wszystkich, bez wyjątku dzieci poczętych, tej samej przyrodzonej godności i objęciu ich ustawową ochroną.

4/ Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

a/ Skutki społeczne.

Obecne odstępstwa od zasady bezwarunkowej ochrony życia, pozwalają zabijać pewne kategorie ludzi przed narodzeniem. Stanowi to sugestię ustawodawcy pod adresem tych obywateli (głównie niepełnosprawnych), którzy urodzili się „pomimo” przesłanek aborcyjnych, jakoby byli oni ludźmi drugiej kategorii i nie zasługiwali na ochronę. Jest to skutek uboczny obecnie obowiązującej ustawy. Projekt obywatelski przyczynić się może do długofalowego wzrostu wrażliwości społecznej, postaw humanitarnych, oraz zatrzymania postępującej- także wśród lekarzy- stygmatyzacji społecznej niektórych grup ludzi.

b/ Skutki gospodarcze.

Nowelizacja nie spowoduje bezpośrednich skutków gospodarczych. Uczyni relacje społeczne bardziej ludzkimi, co będzie miało pozytywny wpływ również na zjawiska gospodarcze.

c/ Skutki finansowe.

Projekt nie pociąga za sobą bezpośrednich skutków finansowych.

d/ Skutki prawne.

Projektowany stan prawny zakłada usunięcie sprzeczności, jaka istnieje pomiędzy konstytucyjną

zasadą ochrony życia każdego człowieka i deklaracją ochrony życia dzieci poczętych a ustawową dopuszczalnością zabijania dzieci poczętych. Zakłada także wykonanie konstytucyjnego nakazu ochrony życia każdego człowieka przez przepis ustawowy wyrażający prawo dziecka poczętego do życia i do ochrony życia. Nowelizacja wypełnia więc lukę prawną w zakresie ochrony życia dzieci przed narodzeniem. Usunięte zostaną też wątpliwości co do zgodności ustawy z wieloma innymi przepisami ustawy zasadniczej: art. 18 (ochrona rodzicielstwa), art. 32 ust. 2 (zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny), art. 48 (prawo rodziców do wychowania dzieci zgodne z własnymi przekonaniem), art. 68 ust. 3 i 69 (obowiązek szczególnej pomocy osobom niepełnosprawnym) czy art. 72 (ochrona praw dziecka). Ponadto projekt w pełni czyni zadość wymogom ustawowej ochrony życia, jakie nakładają na Polskę umowy międzynarodowe (art. 6 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz preambuła Konwencji Praw Dziecka). Co więcej, zmiana uchroni Rzeczpospolitą Polską przed ewentualnymi skargami do międzynarodowych trybunałów z tytułu „prawa do aborcji” oraz wynikającymi z tego konsekwencjami.

Projekt nie przewiduje sankcji w odniesieniu do matki dziecka poczętego. Nadto nowelizacja położy kres chaosowi, który wynika z posługiwania się przez ustawę tak niejednoznacznymi pojęciami jak „zagrożenie zdrowia”, „prawdopodobieństwo choroby”, jak również nader arbitralnymi terminami stanowiącymi kryterium wiekowe prawa do życia (np. 12 tygodni).

5/ Źródła finansowania.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

6/ Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych.

Projekt zakłada ustawowe uregulowanie kwestii normowanych obecnie w §4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2009 r. (Dz. U. nr 131, poz. 1079), toteż powstaje konieczność wydania rozporządzenia uchylającego ów przepis.

7/ Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

8/ Przeprowadzane konsultacje.

W Polsce od lat toczy się debata publiczna na temat aborcji. Coraz więcej osób bierze udział w inicjatywach służących wprowadzeniu pełnej ochrony życia od poczęcia. Setki tysięcy osób podpisują się pod projektami postulującymi wzmocnienie prawnej ochrony życia ludzkiego. Badania opinii społecznej pokazują, że wrażliwość Polaków wobec życia ludzkiego w fazie prenatalnej rośnie. W 2013 r. 75 procent pytanych przez CBOS uznało, że aborcja jest złem i nigdy nie może być usprawiedliwiona. To wzrost o 6 punktów procentowych w porównaniu z sondażem z 2010 r. Badanie przeprowadzono w dniach 4-11 lipca 2013 r. na liczącej 1005 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.